

MRF 2021.154

Planklagenævnets afgørelse af 17. maj 2021 (j.nr. 20/10541 og 20/10372)

Afslag på genoptagelse af Naturklagenævnets stadfæstelse i 2009 af ekspropriation af to ejendomme til brug for udvidelse af Skejby Hospital, da der hverken var påvist væsentlige mangler ved den tidligere afgørelse eller fremkommet væsentlige nye faktiske oplysninger i sagen. Det forhold, at arealerne efterfølgende ikke var anvendt til ekspropriationsformålet inden for kommuneplanens 12-års periode, havde ikke betydning for ekspropriationens gyldighed.

Aarhus Kommune solgte ved skøde fra december 1979 arealer i Skejby til Århus Amt. Det fremgik af skødet, at der på den solgte parcel forudsattes opført et sygehus, og at der som grundlag for senere udarbejdelse af lokalplaner skulle udarbejdes en rammebetonet lokalplan for hele sygehusområdet. Det fremgik af ”Forslag til overtagelsesvilkår”, dateret juli 1977, at salget skulle ses i lyset af nogle mere overordnede byplanmæssige ønsker om at foretage byggemodning af et større område i Skejby til sygehusformål. Der indgik heri bl.a. kortmateriale med forslag til afgrænsning af sygehusområdet, som bl.a. omfattede dele af to ejendomme, der ikke var en del af købsaftalen. På grundlag af kommuneplantillæg fra 2007 eksproprierede Aarhus Kommune i juni 2008 dele af de to ejendomme efter planlovens § 47, stk. 1. Ekspropriationen blev stadfæstet af Naturklagenævnet i 2009 (MAD 2009.501 Nkn), hvilket efterfølgende blev tiltrådt af byret og landsretten, der bl.a. afviste, at ekspropriationen var i modstrid med EMRK (MAD 2012.279 V). Efter ny anmodning fra ejerne om genoptagelse af sagen afviste Natur- og Miljøklagenævnet i november 2012 at genoptage sagen, hvilket nævnet gentog i afgørelser fra juli 2013 og april 2016, hvor den seneste afvisning blev tiltrådt af byret og siden landsret (MAD 2018.48 V). I MAD 2017.413 V tog landsretten endelig stilling til den udmålte erstatning til de to ejere. I september 2020 afviste Planklagenævnet på ny at genoptage sagen, ligesom nævnet ikke fandt grundlag for at underkende kommunens afslag på genoptagelse fra februar 2020. Ejerne af de to ejendomme anmodede

herefter Planklagenævnet om genoptagelse, idet de bl.a. gjorde gældende, at den stedfortrædende formand ved Planklagenævnet var inhabil, idet hun var samarbejdspartner i undervisning med en advokat, der var kommunens advokat i en versonende retssag mod kommunen. Ejerne anførte endvidere, at ekspropriationen ikke havde fundet sted på et tidligt tidspunkt i planlægningen, men at arealerne havde været bindende planlagt siden 1979, og at de eksproprierede arealer ikke var anvendt inden for kommuneplanens 12-årige planperiode. Planklagenævnet (formanden) fandt, at det forhold, at den stedfortrædende formand for Planklagenævnet havde undervist på samme kursus som en advokat, der repræsenterede kommunen i en retssag vedrørende kommunens ekspropriationsafgørelse, ikke medførte, at den stedfortrædende formand var inhabil i forbindelse med nævnets behandling af en genoptagelsesansøgning. I forhold til tidspunktet for ekspropriationen fandt nævnet, at ingen af de bilag, som ejerne havde henvist til, havde betydning for ekspropriationssagen. Nævnet fandt endvidere, at spørgsmålet, om hvorvidt arealerne efterfølgende var anvendt til ekspropriationsformålet inden for kommuneplanens 12-års periode, ikke havde betydning for ekspropriationens gyldighed, idet der var tale om efterfølgende forhold. Da nævnet ikke havde begået væsentlige sagsbehandlingsfejl, og da der ikke var fremkommet nye oplysninger i sagen, var betingelserne for genoptagelse ikke opfyldt. Planklagenævnet afviste på denne baggrund at genoptage sagen.

Kommentar: Grundlaget for kommunens ekspropriation i planlovens § 47 er ændret siden 2008, da det ikke længere er muligt at ekspropriere på grundlag af kommuneplan, og med lov 2018/1714 blev der indført en regel om, at ekspropriation skal ske senest fem år efter lokalplanens vedtagelse, jf. § 47, stk. 4. Den tidligere ekspropriation vil derfor ikke kunne gennemføres i dag. Det må alligevel fremkalde en vis undren, at ejernes mange anmodninger om genoptagelse af ekspropriationsafgørelsen fra 2009 ikke er blevet afvist med, at gyldigheden af Naturklagenævnets afgørelse fra 2009 retskraftigt er afgjort med landsrettens dom i MAD 2012.279 V og i øvrigt siden er bekræftet med

MAD 2021.154

landsrettens dom i MAD 2018.48 V. Problemet er, at det som udgangspunkt ikke tilkommer et klagenævn at genoptage en ekspropriationsafgørelse, der retskraftigt er stadfæstet af domstolene. Meningen med domstolenes domme er, at en sag skal have en afslutning, som alle parter herefter må indrette sig efter, selv om der efter dommens afsigelse måtte fremkomme nye oplysninger. Se dog U 2021.1583 H, hvor Højesteret udtalte, at dom om anerkendelse af erhvervsevnetab ikke afskar Ankestyrelsen fra at genoptage en tidligere sag, hvis de forvaltningsretlige betingelser for genoptagelse er opfyldt.

Selvom det må tiltrædes, at det forhold, at det eksproprierede areal ikke efterfølgende var blevet anvendt til ekspropriationsformålet inden for kommuneplanens 12-års periode, ikke kan medføre ekspropriationens ugyldighed, er nævnets begrundelse herfor ikke overbevisende. Årsagen til, at dette "efterfølgende forhold" ikke kan tillægges betydning i forhold til ekspropriationens gyldighed er nemlig, at dansk ret ikke på ulovbestemt grundlag anerkender en tilbagesøgningsret i tilfælde af, at ekspropriationsformålet efterfølgende opgives, jf. Mølbeck m.fl.: Ekspropriation i praksis, 2. udg., 2019, s. 472 ff. og Haugsted: TfM 2020, s. 149 (s. 167 med note 76) og sammenlign U 1986.886 H.

Afslag på genoptagelse af Planklagenævnets afgørelse i forhold til ekspropriation af arealer til V1 i Aarhus Kommune, sagsnr. 19/07908, 20/01010 og 20/01011

20/10541 og 20/10372

Aarhus Kommune traf den 25. juni 2008 afgørelse om ekspropriation af et areal ved V1. Naturklagenævnet stadfæstede den 4. februar 2009 denne afgørelse.

Aarhus Kommune gav desuden den 17. februar 2020 afslag på at genoptage kommunens afgørelse af 25. juni 2008.

Planklagenævnet traf den 7. september 2020 afgørelse om afslag på genoptagelse af Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009.

Planklagenævnet traf samtidig afgørelse om, at der ikke kunne gives medhold i en klage over kommunens afgørelse af 17. februar 2020 om afslag på genoptagelse af kommunens afgørelse af 25. juni 2008.

De tidligere ejere af nogle af de arealer, som den oprindelige ekspropriationssag vedrørte, har anmodet om genoptagelse af sagen.

Planklagenævnet afslår anmodningen om at genoptage sagen. Nævnets afgørelse af 7. september 2020 gælder således fortsat.

Indhold

[1. Sagens oplysninger 4](#)

1.1. Sagens baggrund og tidligere forløb. 4

1.2. Genoptagelsesansøgningen og bemærkningerne hertil 5

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse. 5

2.1. Planklagenævnets kompetence og prøvelse. 5

2.1.1. Generelt om nævnets kompetence. 5

2.1.2. Generelt om genoptagelse. 5

2.1.3. Gyldigheden af lokalplan nr. 148. 6

2.1.4. Aktindsigt 6

2.2. Inhabilitet 6

2.2.1. Genoptagelsesansøgningen. 6

2.2.2. Generelt om inhabilitet i forbindelse med genoptagelse. 7

2.2.3. Planklagenævnets vurdering. 7

2.3. Manglende vejledning. 7

2.3.1. Genoptagelsesansøgningen. 7

2.3.2. Generelt om klage- og søgsmålsvejledning i forhold til genoptagelser 7

2.3.3. Planklagenævnets vurdering. 8

2.4. Myndighedsinhabilitet 8

2.4.1. Genoptagelsesansøgningen. 8

2.4.2. Nævnets tidligere afgørelse. 8

2.4.3. Planklagenævnets vurdering. 9

2.5. Tidspunktet for ekspropriationen og tidligere praksis. 9

2.5.1. Genoptagelsesansøgningen. 9

2.5.2. Naturklagenævnets afgørelse. 10

2.5.3. Planklagenævnets afgørelse fra september 2020. 11

2.5.4. Planklagenævnets vurdering. 11

2.6. Gyldigheden af kommuneplantillæg 107. 12

2.6.1. Genoptagelsesansøgningen. 12

2.6.2. Naturklagenævnets afgørelse. 12

2.6.3. Planklagenævnets vurdering. 12

2.7. Selvrealisering. 12

- [2.7.1. Genoptagelsesansøgningen. 12](#)
- [2.7.2. Planklagenævnets afgørelse fra september 2020. 13](#)
- [2.7.3. Planklagenævnets vurdering. 13](#)
- [2.8. Arealerne er ikke anvendt til ekspropriationsformålet 13](#)
 - [2.8.1. Genoptagelsesansøgningen. 13](#)
 - [2.8.2. Planklagenævnets afgørelse fra september 2020. 14](#)
 - [2.8.3. Planklagenævnets vurdering. 14](#)
- [2.9. Officialprincippet 15](#)
 - [2.9.1. Genoptagelsesansøgningen. 15](#)
 - [2.9.2. Generelt om officialprincippet i forhold til genoptagelser 15](#)
 - [2.9.3. Landsrettens dom fra 2012. 15](#)
 - [2.9.4. Planklagenævnets vurdering. 16](#)
- [2.10. Samlet vurdering og afgørelse. 16](#)

1. Sagens oplysninger

1.1. Sagens baggrund og tidligere forløb

Aarhus Kommune solgte ved skøde fra december 1979 arealer i Skejby til Århus Amt. Det fremgår af skødets pkt. 6, at der på den solgte parcel forudsattes opført et sygehus. Af pkt. 9 fremgår det, at der som grundlag for senere udarbejdelse af lokalplaner udarbejdes en rammebetonet lokalplan for hele sygehusområdet.

Det kan udledes af "Forslag til overtagelsesvilkår", dateret juli 1977, at salget skulle ses i lyset af nogle mere overordnede byplanmæssige ønsker om at foretage byggemodning af et større område i Skejby til sygehusformål. Der indgik heri bl.a. kortmateriale med forslag til afgrænsning af sygehusområdet, som omfattede de i sagen eksproprierede arealer, selvom disse ikke var en del af købsaftalen.

Århus Kommune traf den 25. juni 2008 afgørelse om ekspropriation af en del af klagernes ejendom på baggrund af kommuneplantillæg nr. 107 fra 2007. Ekspropriationen omfattede en del af ejendommen A1, matr.nr. X (X), og del af ejendommen A2, matr.nr. X (X), alle af X.

Sagens forløb har herefter været således:

- **4. februar 2009:** (NKN32-00030 og NKN-32-00031): Naturklagenævnet stadfæstede kommunens afgørelse af 25. juni 2008.
- **14. januar 2011:** Retten i Aarhus stadfæstede Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009.
- **26. januar 2012:** Vestre Landsret stadfæstede Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009.
- **20. november 2012:** (NMK32-00007): Natur- og Miljøklagenævnet afviste at genoptage Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009.
- **4. juli 2013:** (NMK32-00014): Natur- og Miljøklagenævnet afviste på ny at genoptage Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009.
- **18. april 2016:** (NMK32-00037): Natur- og Miljøklagenævnet afviste på ny at genoptage afgørelsen af 4. februar 2009.
- **19. maj 2017:** Retten i Aarhus stadfæstede Natur og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. april 2016.
- **18. december 2017:** (NMK32-00044): Planklagenævnet afviste at genoptage Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 4. juli 2013.
- **31. januar 2018:** Vestre Landsret stadfæstede Natur og Miljøklagenævnets afgørelse af 18. april 2016.
- **29. oktober 2018:** (18/05880): Planklagenævnet afviste at genoptage nævnets afgørelse af 18. december 2017.
- **17. februar 2020:** (sagsnr. 20/013373): Aarhus Kommune afviste at genoptage kommunens afgørelse af 4. februar 2008.
- **7. september 2020:** (sagsnr. 19/07908, 20/01010 og 20/01011): Planklagenævnet afviste at genoptage Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009. Nævnet traf samtidig afgørelse om, at der ikke kunne gives medhold i klagen over Aarhus Kommunes afgørelse af 17. februar 2020 om afslag på genoptagelse af kommunens afgørelse af 25. juni 2008.

1.2. Genoptagelsesansøgningen og bemærkningerne hertil

Klagerne har den 7. september 2020 anmodet om genoptagelse af Planklagenævnets afgørelse af samme dato.

I denne sag indgår klagernes henvendelser af 7. september 2020, 8. september 2020, 9. september 2020, 10. september 2020, 11. september 2020, 12. september 2020, 17. september 2020, 18. september 2020, 19. september 2020, 27. september 2020, 5. oktober 2020, 9. oktober 2020, 18. oktober 2020, 12. december 2020, 2. februar 2021, 13. februar 2021, 18. februar 2021, 3. marts 2021, 12. marts 2021, 13. marts 2021 og 15. marts 2021.

Indholdet af ansøgningen er i hovedtræk gengivet i afsnit 2.

2. Planklagenævnets bemærkninger og afgørelse

2.1. Planklagenævnets kompetence og prøvelse

2.1.1. Generelt om nævnets kompetence

Kommunernes afgørelser om ekspropriation efter § 47, stk. 1, kan påklages til Planklagenævnet, jf. planlovens § 58, stk. 1, nr. 2.[1] Nævnet kan herunder behandle klager over afgørelser om at afvise at genoptage tidligere afgørelser om ekspropriation.

Klageren mener, at sagen bør behandles af det samlede Planklagenævn.

Det følger af § 3, stk. 2, i Planklagenævnets interne forretningsorden, at formanden træffer afgørelse i sager, som ikke har større eller principiel karakter, herunder sager om afvisning af genoptagelse, forretningsordenens § 3, stk. 2, nr. 7.

Den konkrete genoptagelsesanmodning giver ikke anledning til at fravige dette udgangspunkt.

2.1.2. Generelt om genoptagelse

Planklagenævnet har pligt til at vurdere, om en sag skal genoptages, hvis en part beder om det.

Planklagenævnet har desuden pligt til at *genoptage sagen* og vurdere den på ny, hvis en af følgende betingelser er opfyldt:

1. Hvis der er nye faktiske oplysninger af så væsentlig betydning, at der er en vis sandsynlighed for, at sagen ville have fået et andet resultat, hvis oplysningerne havde foreligget ved nævnets tidligere stillingtagen til sagen.
2. Hvis nævnet ved den tidligere behandling af sagen har begået væsentlige sagsbehandlingsfejl.
3. Hvis der er væsentlige nye retlige forhold, f.eks. hvis domstolene i en tilsvarende sag har underkendt nævnets fortolkning eller praksis.

Planklagenævnet har derimod ikke pligt til at genoptage sagen alene af den grund, at en part, en førsteinstans eller andre er *uenige* i nævnets fortolkning eller praksis.

2.1.3. Gyldigheden af lokalplan nr. 148

Klagerne har anført, at lokalplan nr. 148 fra 1982 er ugyldigt vedtaget, og at nævnet bør ophæve lokalplanen.

Aarhus Kommunes afgørelse om ekspropriation af 25. juni 2008, som var genstand for prøvelse i Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009, blev ikke foretaget på baggrund af lokalplan nr. 148, men på baggrund af kommuneplantillæg 107. Lokalplan nr. 148 omfattede heller ikke det eksproprierede areal.

Gyldigheden af lokalplan nr. 148 har således ingen relevans for nærværende genoptagelsessag, og Planklagenævnet afviser derfor at inddrage det i forbindelse med denne genoptagelsessag. Hvis klageren ønsker at klage over lokalplan nr. 148, må klageren indgive en ny klagesag herover via klageportalen. Nævnet gør opmærksom på reglerne om klagefrist.

2.1.4. Aktindsigt

Klagerne er under sagens behandling kommet med en række bemærkninger om utilstrækkelig aktindsigt. Såfremt klagerne ønsker at klage over aktindsigt, bedes klagerne indsende en selvstændig klage over dette, hvor det fremgår, hvilke afgørelser fra kommunen, der i givet fald klages over, og hvilke regler klagerne mener, at kommunen har overtrådt i den forbindelse.

2.2. Inhabilitet

2.2.1. Genoptagelsesanmodningen

Klagerne anfører, at stedfortrædende formand ved Planklagenævnet Anja B. Thuesen var inhabil, idet hun har tæt forbindelse med og er samarbejdspartner i undervisning med en navngiven advokat, der er kommunens advokat i en verserende retssag mod kommunen.

Klagerne henviser endvidere til, at Anja B. Thuesen har underskrevet en afgørelse af 10. august 2020 vedrørende aktindsigt i den tidligere genoptagelsessag.

Dette medfører ifølge klagerne, at Planklagenævnets afgørelse af 7. september 2020 er ugyldig, selvom den er underskrevet af daværende formand for Planklagenævnet Carsten Munk-Hansen.

2.2.2. Generelt om inhabilitet i forbindelse med genoptagelse

En offentligt ansat er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis vedkommende selv eller dennes nærtstående m.v. har en personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald, hvis vedkommende har en nær tilknytning til nogen, der har en særlig interesse i sagens udfald,

eller hvis der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1.[2]

Hvis en sag behandles af en person, som er inhabil, udgør dette en væsentlig sagsbehandlingsfejl, der som klart udgangspunkt må medføre genoptagelse.

2.2.3. Planklagenævnets vurdering

Anja B. Thuesen har undervist på kurser i landzoneadministration, som er arrangeret af Ferskvandscentret. Advokat P1 har undervist på samme kurser.

Anja B. Thuesen har i øvrigt ikke faglige eller personlige relationer til P1.

Det forhold, at en stedfortrædende formand for Planklagenævnet har undervist på samme kursus som en advokat, der repræsenterer kommunen i en retssag vedrørende kommunens ekspropriationsafgørelse, medfører ikke, at den stedfortrædende formand er inhabil i forbindelse med nævnets behandling af en genoptagelsesansøgning over afgørelsen.

Det medfører heller ikke inhabilitet for den stedfortrædende formand, at denne tidligere har underskrevet en afgørelse om aktindsigt i samme sag.

Planklagenævnet har således ikke begået en væsentlig sagsbehandlingsfejl, fordi stedfortrædende formand Anja B. Thuesen har deltaget i sagens behandling.

2.3. Manglende vejledning

2.3.1. Genoptagelsesansøgningen

Klagerne anfører, at nævnets afgørelse er ugyldig på grund af manglende klagevejledning.

2.3.2. Generelt om klage- og søgsmålsvejledning i forhold til genoptagelser

En manglende klagevejledning i en afgørelse, som ikke giver en part fuld medhold, kan efter omstændighederne have betydning for, hvornår klagefristen begynder at løbe. Dette gælder muligvis også i forhold til søgsmålsfrister.

Manglende vejledning har derimod ikke betydning for afgørelsens *gyldighed*.

Afgørelser, som træffes af Planklagenævnet, kan ikke påklages til anden myndighed. Nævnet har derfor ikke pligt til at give en klagevejledning. Nævnet har derimod pligt til at oplyse om den søgsmålsfrist på 6 måneder, der gælder i forhold til nævnets afgørelser.

2.3.3. Planklagenævnets vurdering

På grund af en fejl i forbindelse med fremsendelsen af afgørelsen til sagens parter den 7. september 2020 var den sidste side i afgørelsen ikke indeholdt i det afgørelsesdokument, der blev fremsendt.

Denne manglende side indeholdt bl.a. følgende afsnit:

3.3. Planklagenævnets afgørelse

[...]

Planklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3, i lov om Planklagenævnet.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet

Sekretariatet for Planklagenævnet blev samme dato gjort opmærksom på fejlen af klagerne og af Aarhus Kommune. Sekretariatet fremsendte herefter samme dato afgørelsen i fuld længde inklusiv den manglende sidste side. Afgørelsen blev fremsendt sammen med et orienteringsbrev, hvoraf det fremgik, at det skyldtes en fejl, at afgørelsens sidste side ikke havde været indeholdt i den fremsendte afgørelse.

Da den manglede søgsmålsvejledning i den første fremsendelse af afgørelsen ikke har betydning for afgørelsens gyldighed, kan fejlen ikke begrunde en genoptagelse.

2.4. Myndighedsinhabilitet

2.4.1. Genoptagelsesansøgningen

Klagerne henviser til skødet fra december 1979 og anfører, at Aarhus Kommune skulle bruge 30 ha af klagerne eksproprierede arealer til forlægning af A3 til A4. Kommunen er dermed inhabil.

2.4.2. Nævnets tidligere afgørelse

Af Planklagenævnets afgørelse af 7. september 2020 fremgik bl.a. følgende:

3.2.6. Myndighedsinhabilitet

Klagerne har gjort gældende, at Aarhus Kommune var myndighedsinhabil, jf. afsnit 2.5.7.

Der findes ikke udtrykkelige regler om myndighedsinhabilitet. Der har imidlertid i forvaltningsretten udviklet sig en praksis for myndigheders inhabilitet med udgangspunkt i grundsætningerne og reglerne om personlig inhabilitet i forvaltningslovens § 3.^[4]

Myndighedsinhabilitet kan opstå, når myndigheden har en uvedkommende interesse i forhold til sagens behandling og afgørelse. Heri ligger dog ikke nødvendigvis, at myndigheden ikke kan behandle eller træffe afgørelse i sager, hvor myndigheden selv er part m.v. Det samme gælder, hvis myndigheden ikke er part/ejer, men tidligere har solgt den pågældende ejendom.

En kommune er som myndighed ikke er afskåret fra at behandle en ansøgning om f.eks. ekspropriation, uanset om kommunen tidligere måtte have solgt jord i området under forudsætning af, at der efterfølgende planlægges for sygehusbyggeri på den pågældende ejendom.

Det fremgår af skødet af 14. december 1979 og af sagens dokumenter i øvrigt, at hensigten med handlen var at give mulighed for sygehusbyggeri. Det samme hensyn ligger bag kommunens afgørelse om ekspropriation. Dette er et planlægningsmæssigt og sagligt hensyn, og der er ikke modstrid mellem de interesser, som kommunen varetog ved jordhandlen og ekspropriationen. Desuden var tilbageskødningsretten udløbet, da ekspropriationen fandt sted, og det kan derfor ikke antages, at kommunen med ekspropriationen søgte at undgå en tilbageskødning. Der er således ikke tale om, at kommunen med ekspropriationen har varetaget f.eks. snævre kommunaløkonomiske interesser eller andre usaglige hensyn.

Planklagenævnet finder på den baggrund ikke, at kommunen har været inhabil i sagen om ekspropriation eller i øvrigt har handlet usagligt.

2.4.3. Planklagenævnets vurdering

Planklagenævnet har tidligere forholdt sig til klagepunktet. Uenighed i nævnets vurdering kan ikke begrunde en genoptagelse. Klageren er desuden ikke kommet med nye oplysninger, som vil kunne føre til at andet resultat.

2.5. Tidspunktet for ekspropriationen og tidligere praksis

2.5.1. Genoptagelsesansøgningen

Klagerne anfører, at ekspropriationen ikke fandt sted på et tidligt tidspunkt i planlægningen, men at klagerens arealer har været bindende planlagt siden 1979. Klageren henviser til en række bilag, som var nævnt i Planklagenævnets afgørelse af 7. september 2020.

Herudover henviser klageren til:

- Et notat fra et møde afholdt den 6. juni 1980 på Aarhus Rådhus.
- Et dagsordenpunkt fra et byrådsmøde afholdt den 3. juni 1981.
- "Allonge skødet 2000".
- Et notat udarbejdet af Århus Amt om udarbejdelse af plangrundlag for udbygning af V1 af 31. maj 2006.
- Naturklagenævnets afgørelse af 23. juni 2006 i en sag fra Struer Kommune.
- Naturklagenævnets afgørelse af 19. april 2007 i en sag fra Ribe Kommune, hvor nævnet ophævede ekspropriationer til byudvikling.[5]

2.5.2. Naturklagenævnets afgørelse

Der fremgik bl.a. følgende af Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009:

Naturklagenævnets afgørelse af 23. juni 2006 i sagen fra Struer Kommune vedrørte ekspropriation af ca. 21,3 ha til boligformål. Kommunen havde ikke redegjort nærmere for nødvendigheden af at kunne råde over klagerens ejendom i planperioden, men var relativt langt i den detaljerede planlægning og vedtog et forslag til lokalplan for området, mens klagesagen blev behandlet i nævnet. Ved afgørelsen fandt nævnet, at en eventuel ekspropriation måtte afvente, at der forelå en endeligt vedtagen lokalplan, og ophævede derfor kommunens ekspropriationsbeslutning.

Naturklagenævnets afgørelse af 19. april 2007 i sagen fra Ribe Kommune drejede sig om ekspropriation af ca. 15,7 ha til boligformål. Kommunen havde i 2005 oplyst overfor klageren, at udarbejdelse af lokalplan ville blive påbegyndt, og ønskede nu at påbegynde byggemodningen hurtigst muligt. Naturklagenævnet udtalte i sagen, at ekspropriationen er en for ejeren meget indgribende foranstaltning, og at kommunen ikke havde påvist konkrete vanskeligheder ved at tilvejebringe en eller flere lokalplaner for området i takt med at området ønskedes taget i brug til boligformål. Nævnet ophævede derfor kommunens ekspropriationsbeslutning.

[...]

I dette tilfælde er der ingen usikkerhed om områdets anvendelse, der med kommuneplantillægget er fastlagt til offentlige formål (sygehus og sygehusrelaterede funktioner med dertil hørende anlæg). Naturklagenævnet finder imidlertid, at denne sag adskiller sig fra de ovenfor omtalte sager fra henholdsvis Struer og Ribe, der var relativt enkle sager om boligbebyggelse på hidtil ubebygget område.

Der er i den foreliggende sag tale om en meget omfattende udvidelse af et eksisterende sygehus, der i første etape omfatter opførelse af 250.000 m². Projektet indebærer allerede i starten af første etape indgreb i eksisterende veje i området og etablering af erstatninger herfor. Naturklagenævnet finder det således velbegrundet, når kommunen har anført, at det på grund af projektets omfang og kompleksitet er vigtigt at råde over de eksproprierede arealer på et tidligt tidspunkt i processen.

[...]

2.5.3. Planklagenævnets afgørelse fra september 2020

Der fremgik bl.a. følgende af Planklagenævnets afgørelse af 7. september 2020:

[...]

Planklagenævnet bemærker, at et areal ikke er lokalplanlagt, medmindre det er omfattet af lokalplanens bestemmelser. Det forhold, at et område vises i et kortbilag til lokalplanen, har ikke nogen planretlig betydning, medmindre det fremgår af lokalplanens bestemmelser.

[...]

En omtale i skøder, notater, oplæg, andre typer af planer eller andet kan heller ikke sidestilles med lokalplanlægning.

De eksproprierede arealer var således ikke lokalplanlagt på det tidspunkt, da ekspropriationssagen blev behandlet i kommunen eller i Naturklagenævnet, uanset hvilke formuleringer der i øvrigt måtte være brugt af kommunen, amtet eller regionen i forskellige dokumenter.

De oplysninger og bilag om den tidligere jordhandel m.v., som klageren har indsendt, har ingen betydning for ekspropriationssagen, og hvis de havde foreligget under Naturklagenævnets behandling af sagen, ville de således ikke have ført til et andet resultat. Disse oplysninger og bilag kan således ikke give anledning til en genoptagelse af sagen.

[...]

2.5.4. Planklagenævnets vurdering

Der er ingen af de bilag, som klagerne har henvist til i forbindelse med nærværende genoptagelsessag, der har betydning for ekspropriationssagen, idet de vedrører klagernes fejllopfattelse af, at der skulle være sket en bindende planlægning for klagerens ejendom siden 1979. Bilagene indeholder således ikke nye oplysninger, som ville kunne føre til et andet resultat.

For så vidt angår de to afgørelser fra Naturklagenævnet af henholdsvis 23. juni 2006 og 19. april 2007 i sager fra Struer og Ribe Kommune, som klagerne har anført er identiske med klagerens sag, henviser nævnet til, at Naturklagenævnet tog stilling til betydningen af disse afgørelser i Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009 og fandt, at de ikke var sammenlignelige.

Uenighed i nævnets opfattelse kan som nævnt ikke give anledning til genoptagelse.

2.6. Gyldigheden af kommuneplantillæg 107

2.6.1. Genoptagelsesansøgningen

Klagerne mener, at kommuneplantillæg nr. 107 var ugyldigt. I en tidligere genoptagelsesansøgning har klageren tilsvarende gjort gældende, at kommuneplantillægget var ugyldigt på grund af skødet fra 1979.

2.6.2. Naturklagenævnets afgørelse

Der fremgik bl.a. følgende af Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009:

Kommuneplantillæg nr. 107 til Kommuneplan 2001 for Århus Kommune, der udgør det planlægningsmæssige grundlag for ekspropriationen, må anses for gyldig og endeligt vedtaget efter planlovens bestemmelser herom, hvilket i øvrigt heller ikke er anfægtet af klagerne.

[...]

2.6.3. Planklagenævnets vurdering

Planklagenævnet opfatter Naturklagenævnets afgørelse på den måde, at nævnet tog stilling til, at kommuneplantillæg nr. 107 var gyldigt.

Planklagenævnet kan uddybende oplyse, at det forhold, at en kommune tidligere har solgt en ejendom til et bestemt formål under alle omstændigheder ikke i sig selv kan medføre, at et senere kommuneplantillæg med samme formål er ugyldigt.

Klagerne er ikke kommet med nye oplysninger, som ville kunne føre til en anden vurdering.

Uenighed i Naturklagenævnets opfattelse kan desuden ikke give anledning til genoptagelse.

2.7. Selvrealisering

2.7.1. Genoptagelsesansøgningen

Klagerne anfører, at der opføres 2 private byggerier på klagerens arealer, som klagerne havde gjort krav på at selvrealisere.

Klagerne havde en tinglyst optionsaftale med et stort entreprenørfirma om udviklingen af de nu eksproprierede arealer.

2.7.2. Planklagenævnets afgørelse fra september 2020

Der fremgik bl.a. følgende af Planklagenævnets afgørelse af 7. september 2020:

3.2.3. Selvrealisering

Klagerne har gjort gældende, at de havde gjort krav på selvrealisering, jf. afsnit 2.5.4.

Spørgsmålet om selvrealisering blev nærmere behandlet af Retten i Århus ved dom af 19. maj 2017 samt af Vestre Landsret ved domme af 26. januar 2012 og 31. januar 2018. I den forbindelse indgik oplysningerne om, at klagerne i 2005 havde indgået en aftale med en ekstern partner, og at det efter ekspropriationen blev besluttet, at det psykiatriske hospital skulle opføres som et OPP-projekt.

Klagerne er ikke kommet med nye oplysninger i relation hertil i forbindelse med nærværende sag.

Dette forhold kan således ikke give anledning til genoptagelse af sagen.

2.7.3. Planklagenævnets vurdering

Klagerne er ikke kommet med nye oplysninger i relation hertil i forbindelse med nærværende sag.

Uenighed i nævnets eller domstolens vurdering kan heller ikke føre til genoptagelse.

2.8. Arealerne er ikke anvendt til ekspropriationsformålet

2.8.1. Genoptagelsesansøgningen

Klagerne anfører, at de eksproprierede arealer ikke er anvendt inden for kommuneplanens 12-årige planperiode, som loven kræver ved en ekspropriation til byudvikling. I klagerens sag er kommuneplanperioden 2001-2012. Ekspropriationen er dermed ugyldig og bør ophæves.

Klagere henviser i den forbindelse til en afgørelse fra Naturklagenævnet, hvor nævnet ophævede en ekspropriationsbeslutning.^[6] Klagerne mener, at ekspropriationen i sagen er identisk med ekspropriationen fra klagerne.

Klagerne henviser endvidere til en udskrift fra Region Midtjyllands hjemmeside, der handler om igangsættelsen af et OPP-projekt for et psykiatrisk center, til et svar som klagerne har modtaget fra Erhvervsstyrelsen vedrørende et spørgsmål om kommuneplantillæg, og til en betinget købsaftale for salg af jord fra Region Midtjylland til Fonden til støtte for V2.

2.8.2. Planklagenævnets afgørelse fra september 2020

Der fremgik bl.a. følgende af Planklagenævnets afgørelse af 7. september 2020:

3.2.4. Arealerne er ikke anvendt til ekspropriationsformålet

Klagerne har gjort gældende, at arealerne ikke er blevet brugt til ekspropriationsformålet, jf. afsnit 2.5.5.

Planklagenævnet bemærker generelt, at efterfølgende forhold ikke har betydning for gyldigheden af en ekspropriationsbeslutning.

Der ikke under sagens behandling i hverken nævnet, byretten eller Vestre Landsret eller i forbindelse med nærværende genoptagelsessag fremkommet oplysninger om, at beslutningen om at gennemføre udflytningen af det psykiatriske hospital som et OPP-projekt blev truffet, før afgørelsen om ekspropriation blev truffet. Allerede af den grund har beslutningen ikke betydning for ekspropriationen. Planklagenævnet har ikke hermed taget stilling til, om det ville have været i strid med ekspropriationsformålet, hvis en sådan beslutning havde været truffet før ekspropriationen.

Landsretten fandt desuden i dommen af 31. januar 2018, at det ikke kunne antages, at vedligeholdelse af sygehusets arealer gennem en privat samarbejdspartner (dyrehold til afgræsning) havde været kendt eller forudsat på tidspunktet for nævnets afgørelse, ligesom det må anses for at være uden betydning for afgørelsen om ekspropriation. Dette spørgsmål er således endeligt afgjort af landsretten.

Der foreligger heller ikke oplysninger om, at salget af en del af det eksproprierede areal til en privat part (V2) var kendt eller forudsat på tidspunktet for nævnets afgørelse. Dette forhold har således heller ikke betydning for, om der skal ske genoptagelse af sagen. Det er i den forbindelse uden betydning, om regionen har forretningsmæssige interesser i et sådant salg.

2.8.3. Planklagenævnets vurdering

Det har efter Planklagenævnets opfattelse ikke betydning for ekspropriationens gyldighed, hvorvidt arealerne efterfølgende er anvendt til ekspropriationsformålet inden for kommuneplanens 12-års periode, idet efterfølgende forhold ikke har betydning for en ekspropriations gyldighed.

Klagernes sag er heller ikke sammenlignelig med Naturklagenævnets afgørelse af 15. september 2008, idet denne afgørelse vedrørte en situation, hvor det eksproprierede areal ikke efter den kommuneplan, som der var eksproprieret efter, kunne anvendes til byudvikling. I klagernes sag var dette netop forudsat i det kommuneplantillæg, som ekspropriationen blev gennemført efter.

Klageren er således ikke kommet med nye oplysninger, som ville kunne føre til et andet resultat, ligesom uenighed i nævnets vurdering ikke kan føre til genoptagelse.

2.9. Officialprincippet

2.9.1. Genoptagelsesansøgningen

Klagerne anfører, at nævnet ikke har behandlet sagen efter officialprincippet.

Klagerne anfører desuden, at nævnet mangler at tage stilling til landsrettens klare udmelding fra 2012 om, at det var en fejl, at et bilag fra 16. juni 2008 ikke blev fremsendt til klagenævnet.

2.9.2. Generelt om officialprincippet i forhold til genoptagelser

Det er et grundlæggende forvaltningsretligt princip, at kommunen selv, eventuelt i samarbejde med andre myndigheder, skal fremskaffe de nødvendige oplysninger om en sag eller sørge for, at private (typisk parten eller parterne i en sag) medvirker til oplysning af sagen. Dette princip kaldes officialprincippet eller undersøgelsesprincippet. Princippet sikrer, at der er et tilstrækkeligt faktisk og retligt grundlag for afgørelsen. Overholdelsen af princippet er derfor generelt af væsentlig betydning for en afgørelses lovlighed og rigtighed. Kravene til oplysning af faktum kan dog ikke præciseres generelt, og de er i vid udstrækning skønsmæssige.

Manglende overholdelse af officialprincippet kan efter omstændighederne være en væsentlig sagsbehandlingsfejl, som kan begrunde en genoptagelse.

2.9.3. Landsrettens dom fra 2012

Der fremgik bl.a. følgende af Vestre Landsrets dom af 26. januar 2012:

[...]

Redegørelsen af 16. juni 2008 må karakteriseres som et vigtigt dokument i beslutningsprocessen, og det er i forvaltningsmæssig henseende en væsentlig mangel ved sagsbehandlingen i Aarhus Kommune, at dette dokument ikke blev fremsendt til Naturklagenævnet. Det er forståeligt, at Processelskabet på denne baggrund har gjort gældende, at Naturklagenævnets manglende kendskab til denne redegørelse kan have medført, at Naturklagenævnets afgørelse er blevet en anden, end den ville være blevet, hvis Naturklagenævnet havde haft kendskab til redegørelsen, og at landsretten derfor må hjemvise sagen til fornyet behandling i Naturklagenævnet.

Landsretten er imidlertid enig i den analyse af redegørelsen og kortbilaget, som byretten har foretaget, og kan tiltræde, at da Naturklagenævnets begrundelse for afgørelsen ikke indeholder en henvisning til eller forudsætning om omfanget af bebyggelsen på det eksproprierede areal, er der ikke tale om en sådan konkret væsentlig fejl i grundlaget for afgørelsen, at sagen af den grund må hjemvises til fornyet behandling i Naturklagenævnet.

[...]

2.9.4. Planklagenævnets vurdering

Der er ingen af de nye oplysninger eller dokumenter, som klagerne har henvist til i forbindelse med nærværende genoptagelsessag, der har nogen betydning for den afgørelse, som Aarhus Kommune traf den 25. juni 2008 eller for Naturklagenævnets afgørelse af 4. februar 2009.

Planklagenævnet finder således, at sagen har været tilstrækkeligt oplyst.

Med hensyn til den manglende udlevering af bilaget af 16. juni 2008 bemærker Planklagenævnet, at dette spørgsmål blev behandlet af landsretten i dommen af 26. januar 2012. Landsretten fandt ikke anledning til at ophæve ekspropriationen som følge af den manglende udlevering.

Planklagenævnet kan ikke tage stilling til dette forhold, som er behandlet af landsretten.

2.10. Samlet vurdering og afgørelse

Planklagenævnet afviser at genoptage Planklagenævnets afgørelse af 7. september 2020, idet betingelserne for genoptagelse ikke er opfyldt.

Planklagenævnets afgørelse om afslag på genoptagelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 3, stk. 3 i lov om Planklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. § 3, stk. 4, i lov om Planklagenævnet.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 4, stk. 1, i lov om Planklagenævnet.

[1] Bekendtgørelse af lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 1157 af 1. juli 2020.

[2] Lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 af forvaltningsloven.

[3] Lov nr. 1658 af 20. december 2016 om Planklagenævnet.

[4] J. Garde m.fl., Forvaltningsret, sagsbehandling, 6. udgave, 2007, side 124 f.

[5] 03-32/650-0003 og NKN-32-00002.

[6] Naturklagenævnets afgørelse af 15. september 2008 i sagsnr. NKN-32-00014.

Sag:

20/10541 og
20/10372

Dato:

17. maj 2021.

Emner:

Planloven (/soeg?...

Planklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/planklagenaevnet/>) • Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • Plan@naevneneshus.dk (<mailto:Plan@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/pkn-naevneneshus-dk>)